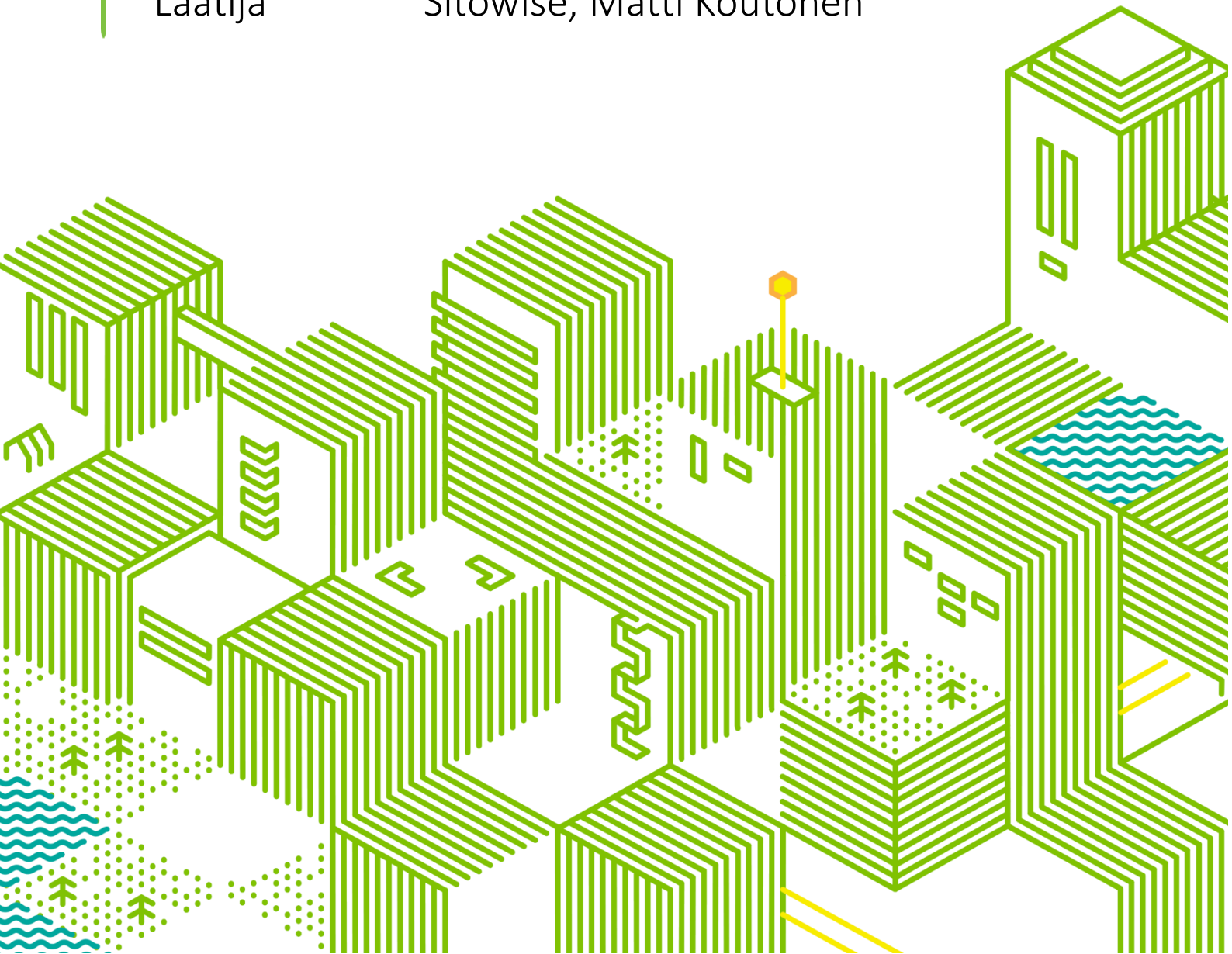

Martimon tuulivoimatuotantoalueen lepakkoselvitys

Päiväys	11.10.2024
Projekti	YKK66431
Tilaaaja	Myrsky Energia Oy
Kohde	Martimo, Tornio
Laatija	Sitowise, Matti Koutonen

1 JOHDANTO

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimaloiden rakentamista Martimon alueelle Tornioon. Tuotantoalue koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeista, sähköasemasta sekä tuulivoimaloita yhdistävistä teistä. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Osana hankesuunnittelua toteutettiin lepakoiden lisääntymisaikainen selvitys, jonka tavoitteena oli selvittää lepakoille mahdollisesti tärkeät alueet. Selvityksen laati Matti Koutonen (ins. AMK / erä- ja luonto-opas) Sitowise Oy:stä.

2 MENETELMÄT

Suomessa on vakiintunut menetelmä, jonka mukaan lepakoita kartoitetaan kolmella käyntikierroksella kesä-, heinä- ja elokuussa (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2012). Keväällä 2023 julkaistiin uudet kartoitusohjeet (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2023). Tuulivoimahankkeiden osalta uusissa ohjeissa ei kuitenkaan tapahtunut merkittäviä muutoksia aktiivikartoitusten osalta. Inventointikierrokset on näin ollen edelleen ajoitettu kolmelle kierrokselle.

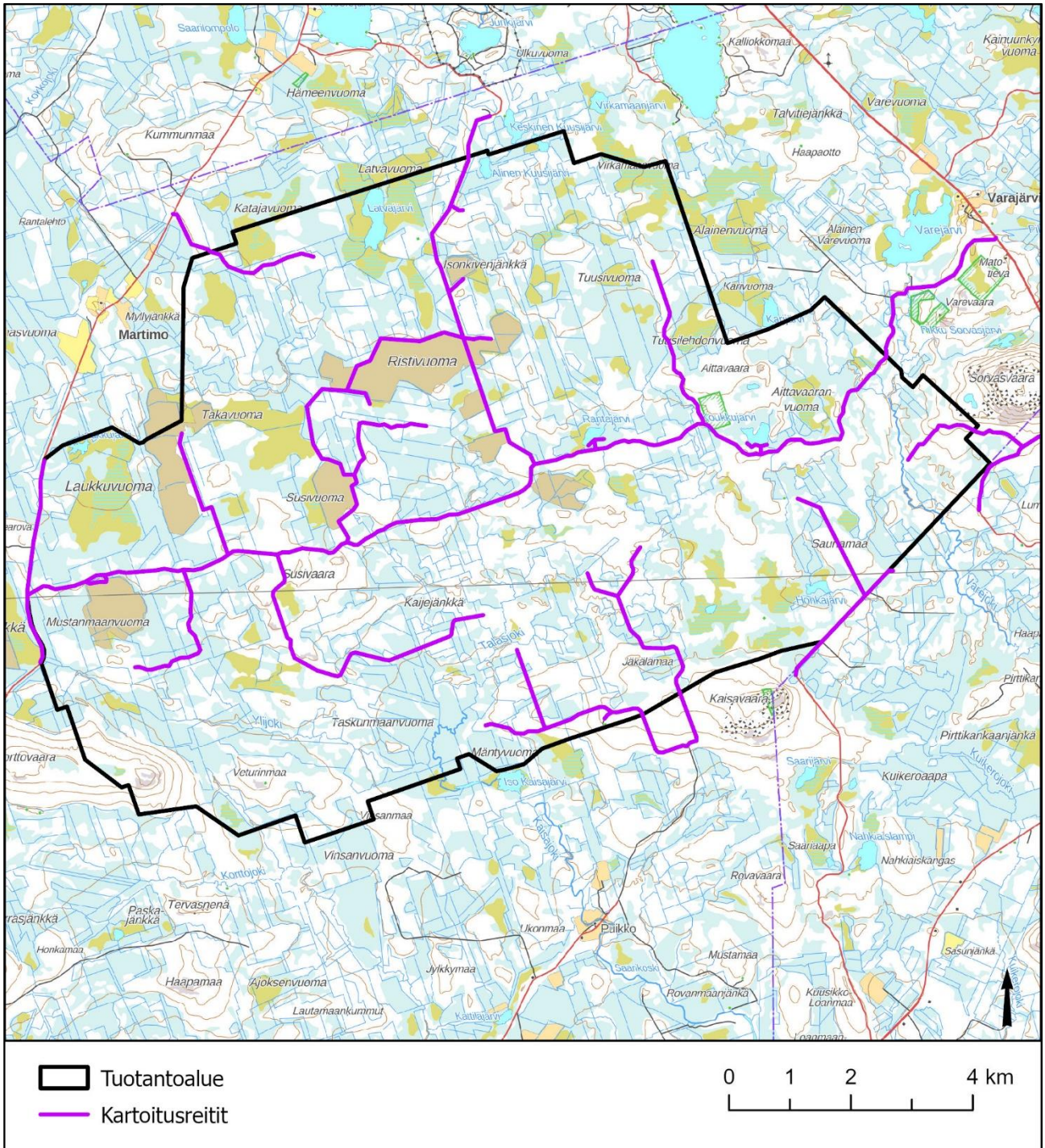
Maastoinventoinneissa keskityttiin lähinnä saalistusalueiden etsimiseen. Yksi inventointikierron kesti yhden yön. Inventointien ajankohdat sekä vallitsevat sää- ja hyönteisolosuhteet on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 1. Inventointien ajankohdat sekä vallitsevat sää- ja hyönteisolosuhteet.

Päivämäärä	Havainnointiaika	Sää (lämpötila, tuuli, pilvisuus, näkyvyys)	Hyönteisten määrä
21. –22.6.2022	22.00–04.00	+12 °C, 0 m/s, pilvisuus 6/8, näkyvyys hyvä, hetken ajan pientä tihkusadetta	Erittäin paljon hyönteisiä lennossa.
3. –4.7.2022	22.00–04.00	+13 °C, 0–2 m/s E, pilvisuus 1/8, näkyvyys hyvä	Erittäin paljon hyönteisiä lennossa.
16. –17.8.2022	21.30–02.30	+18°C, 0–5 m/s E, pilvisuus 4/8, näkyvyys hyvä, etäällä ukkosta	Kohtalaisesti hyönteisiä lennossa.

Lepakoita havainnoitiin yöllä klo 21.30–4.00 välisenä aikana. Havainnointia tehtiin sopivan tyylinä ja lämpiminä öinä, jolloin myös ilmassa lentävien hyönteisten määrä on suurin. Liian viileällä, tuulisella tai sateisella säällä lepakot eivät saalista aktiivisesti.

Havainnointia tehtiin pääasiassa ajamalla autolla hiljalleen alueen metsäteitä pitkin. Auton ulkopuolelle oli kiinnitetty ultraäänidetektorin, jota kuunneltiin kuulokkeiden kautta. Näin pystyttiin näköhavaintojen lisäksi kuuntelemaan lepakoiden kaikuluotausääniä. Ultraäänidetektorin muuntaa korkeat kaikuluotausäänet ihmiskorvin kuultaviksi. Havaitut lepakkolajit voitiin määrittää kaikuluotausäänien perusteella. Alueella liikuttii myös kävelle Rantajärven ja Koukkujärven alueilla lepakoita havainnoiden ja ultraäänidetektorilla kuunnellen. Kartoitusreitit on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 2-1). Kaikki kuvassa esitetyt reitit käytiin läpi jokaisena kartoitusyönä.

Kuva 2-1. Lepakkoselvityksessä kuljetut kartoitusreitit Martimon tuulivoimatuotantoalueella (MML 2023).

Lepakoille merkittävät alueet voidaan luokitella tehtyjen havaintojen perusteella seuraavasti (Suomen lepakotieteellinen yhdistys 2023):

Luokka I: Lainsäädännöllä suojellut kohteet.

Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.

Luokka II: Erityisen tärkeät kohteet.

Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue). Luokan II alueilla esiintyy lepakoita säännöllisesti. Ympäristö on usein alueella esiintyville lajeille tyypillinen. Alueella esiintyy melkein poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää. Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.

Luokka III: Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet.

Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoille tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi. Ympäristö ei aina ole lepakoille yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta. Kaikki alueet, joilla lepakoita on havaittu, vaikka lajeja olisi useampia, eivät automaattisesti ole luokkaa III (esimerkiksi vähäinen määrä).

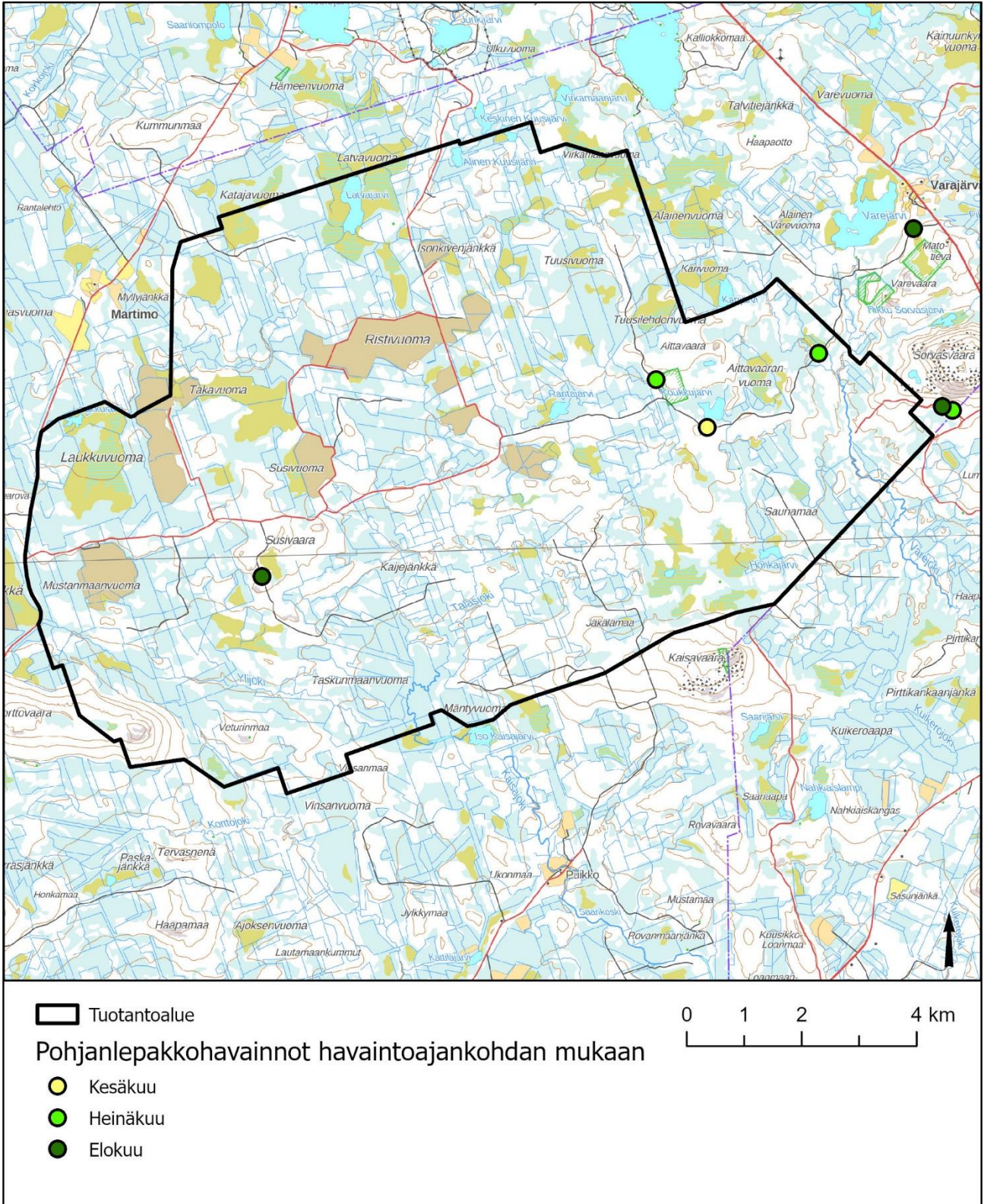
Epävarmuustekijät

Lepakkoselvitykseen käytettiin maastotyöaikaa kolme yötä. Kyseessä oli osayleiskaavatasoinen selvitys. Osa lepakoista on todennäköisesti jäänyt havaitsematta, sillä joidenkin lepakkolajien ultraääni kuuluu vain hyvin lyhyen matkan päähän. Tutkimusalue on kuitenkin suurelta osin heikko lepakkopotentiaalinalue. Tämän vuoksi selvityksen perusteella voidaan tehdä päätelmiä alueen lepakkotilanteesta.

3 Tulokset

Kartoituksissa havaittiin pohjanlepakko yhteensä seitsemän kertaa. Kaikki pohjanlepakkohavainnot koskevat yksittäin liikkuvia pohjanlepakoita. Muista lepakkolajeista ei kertynyt havaintoja.

Havaintomäärät ovat niin pieniä, ettei havaintoalueiden tai tuotantoalueen muiden osien voida todeta kuuluvan Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen määrittelemiin lepakoille merkityksellisiin alueisiin. Lepakkohavainnot on esitetty seuraavassa kuvassa.

Kuva 3-1. Lepakkohavainnot Martimon tuulivoimatuotantoalueella (MML 2023).

LÄHTEET

EUROBATS 2001. Agreement of the Conservation of Bats in Europe.

Maanmittauslaitos (MML) 2023. Taustakartat.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2012. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys 2023. Lepakkokartoitusohje 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.